

Батлав.....

УЛСЫН ШАЛГАЛТ - 2018

МОНГОЛ ХЭЛ-12

Аймаг / дүүрэг:
Сум
Сургууль:
Анги: Бүлэг:
Овог:
Нэр:

САНАМЖ, ЗӨВЛӨГӨӨ

- Шалгалт 80 минут үргэлжилнэ.
- Шалгалтын материал хоёр хэсэгтэй ба нэгдүгээр хэсэг нь унших чадвар сорьсон, хоёрдугаар хэсэг нь бичих чадвар сорьсон задгай хэлбэрийн даалгавраас бүрдэнэ.
- Даалгавар бүрийн хариултыг өгөгдсөн сул зайд бичиж тэмдэглэнэ.

Шинэ кино

Гэрэл унтарлаа. Миний ард суусан хүн дэлгэцэнд гарсан үгийг өндөр дуугаар дараалан уншив. Эцэст нь “Монгол кино үйлдвэрт бүтээв” гэж тэр дуудан уншаад зогслоо. “Ашгүй чимээгүй болов уу даа” гэж би бодоод суудалдаа тухлав. Нэгэн гудамж гарлаа. Тэгтэл арын суудлын сайх эр:

- За байз, ... энэ чинь хаанахын гудамж вэ? Энэ гудамжаар би лав нэг биш удаа явсан юм байна гэж мянга орчим үзэгчдэд дуулдахаар мэдэгдээд,
- Өө энэ чинь Улаангом хотын гудамж байна. Тэгнэ ээ даанч танил санагдаад байсан юм. Би мэдэлгүй яахав гэж хөөрөв. Хэсэг зуур ам хамхиснаа дэлгэц өөд хуруугаараа зааж байгаа бололтой,
- Тэр ногоон дээвэртэй цагаан байшин байна аа?... Түүнээс цааш хоёр байшин алгасаад аймгийн сэргийлэх байдаг юм гээд санаа зөвлөн алдсанaa,
- Энд чинь би долоо хоног бойтголосон юм... Хүүе хараач, тэр цаана Тамжид гуайн хашаа харагдаж байна. Ёстой сайн айл даа. Хүү нь энд хотод байгаа. Яагаав нөгөө хэн!? Хэнсэн билээ дээ, нэр нь орохгүй байна. Юуны дарга гэлээ дээ. Бузгай л алба хашдаг байх гэж ярьж байтал дэлгэцэнд баахан уурхайчид гарч ирлээ. Тэгтэл нөгөөх эр,
- Пөөх! гэж хашхирснаа
- Ха, ха,... тэр улаан Балданг хараач. Энэ золиг бас яаж яваад кинонд тоглочхов оо. Мань эр ихээхэн шийр толгой доо. Азтай тучийг яая даа байз! гэж хөхрөхөд хэн нэгэн хүн тэсэлгүй,
- Та жаахан чимээгээ аядаач! гэж сануулав. Нөгөө эр,
- Юун чимээгээ аядах! Бид хоёр чинь өөрийн хүний хоёроо мэдэхгүй найзууд гэж учирлав.
- Тэглээ ч гэсэн дуугүй л харж суу л даа гэтэл,
- Улаан Балданг кинонд гарч байхад би яаж дуугүй суух болж байна. Би гэрээр нь очдог хүн. Худлаа гэвэл эхнэр нь ааш муутай шөвөлзсөн шар хүүхэн бий. Ноднин муу улаан Балданг хаяж явчхаад хэд хоног балласан юм гэвэл урд суудлаас нэгэн эмэгтэй хүн
- За за мэдлээ. Та одоо кино руугаа хар. Улаан Балдан чинь аль эрт харагдахаа болиод одоо өөр хүмүүс гарч байна гэв. Хэсэг нам гүм болов. Киноны үйл явдал аажмаар өрнөж, үзэгчид хaa нэгтээ сандал шажигнах төдийд уцаарлаж байлаа. Киноны гол баатар жолооч хархүү “Белаз” машиныхаа кабинд алс хол явж буй дурлалт бүсгүйтэйгээ сэтгэлийн хэдэн үг сольж эхэлтэл арын суудлаас нөгөө эр,
- Энэ машиныг “Белаз” гэдэг юм. Шарын голын уурхайд зөндөө бий. Та нар үүнийг хичнээн тонн ачаа даана гэж бодож байна? гэж мянга орчим үзэгчдээс асууж, хэсэг хүлээнээ хариулах хүн гаргаагүйд баярлаад
- 27 тонн! гэж хашхираав. Тэгтэл түрүүчийн хүүхэн
- Та болиоч ээ. Хүн юм үзүүлэхгүй хашхichaад гэж зэмлэв. Сайх эр,
- Яадаг юм бэ? би худлаа яриагүй. Чамайг бодвол би “Белаз” машиныг чинь жолоодж хүртэл явсан хүүхэд гэж үзэгчдийг бондгосхийтэл хашхираав. Энэ мэт шуугилдаар кино төгсөх тийш ойртоо. Үйл явдал өрнөсөөр оргилдоо хүрч, чухам хаашаа тайлгадахыг үзэгчид дор бүрнээ сэтгэл догдлон төсөөлөхийг оролдож байв. Би энэ кинонд эчнээ танил хайртай жүжигчинтэйгээ нүүр учран авьяас билэгт нь бишрэн бишрэн суухдаа нөгөө гайтай эрийн таньдаг хүн дахин бүү гарасай гэж яс хавталзаж сэм харвал тэр уйтгартайгаар хэд эвшээнээ киноны гол баатар залууг гарч ирэхэд ,
- Энэ залуу чинь одоо ингэж яваад осолд ороод, хөлгүй болчихдог юм. За тэр, тэнд нэг гүүр гарадаа ирэв ээ. Яг тэр гүүрэн дээр очоод машин нь онхолдоно. Та нар сайн хараад л бай. Яг тэгнэ гэж зарлав. Миний дургүй хүрч түүнд,
- Чи урьд нь үзсэн байж яах гэж тэгсэн юм бэ? Донгосолгүй дүүгүй суу! гэвэл тэр харанхуйд өндийж ирээд,
- Саяын дуугардаг хэн бэ? хэмээн намайг харах санаатай саравчлан ажигласнаа зэрлэг дуугаар
- Хохь чинь шүү, дух минь. Нэг киног хэд үзэхээ чамаар заалгахгүй гэв. Яадаг юм бэ!...Би худлаа яриагүй гээд омогдтол тар няр бууж киноны гол баатар ч осолд орлоо. Нөгөө эр миний араас,
- Харав уу чи! гэж хашгиран ам асууж ханхалзав. Би яаснаа ч мэдсэнгүй. Нэг мэдэхнээ түүнд,
- Битгий хуц! гээд хэлчихжээ. Тэр босож ирээд миний дэргэдүүр гараадаа чихэнд

“Гадаа хаалган дээр би чамайг хүлээж байя.” гэж шивнээд тамхи асаангaa намайг гэрэлтүүлж харав. Тэгээд таахаг таахаг алхалсаар гарах хаалган дээр очиж бөөн гэрэл цацруулан онгойлгоод үзэгчид рүү эргэн харж,

- Одоо ингээд нөгөө “Ээс” хүүхэн чинь ирж хазгар нөхрөө эмнэлгээс сугадан гарч байгаагаар кино төгсдөг юм гэлээ. Хүмүүс нирхийтэл инээлдэж, харин миний хоёр өвдөг чичирч байлаа.

Ц.Доржготов.

НЭГДҮГЭЭР ХЭСЭГ. УНШИХ ЧАДВАР СОРЬСОН ДААЛГАВАР

“Шинэ кино ” эхэд бусдад садаа болохгүй байх, биеэ авч явах соёлоо дээдэлж явахыг чухалчилжээ. Эхийг дараах даалгаврын хүрээнд задлан шинжлээрэй. [25 оноо]

1. Эхээс авсан өгүүлбэр дэх дүрслэх ур маягийг тодорхойлохдоо хэнийг ингэж дүрсэлсэн учрыг тайлбарлаарай. /4 оноо/

Эхээс авсан жишээ	Ямар дүрслэх ур маяг болохыг тодорхойлоод, яагаад ингэж үзсэнээ тайлбарлаарай
Мань эр ихээхэн шийр толгой доо.
Хохь чинь шүү, дух минь

2. Өгүүлбэрийн онцолсон үгийн утгыг тайлбарлаарай. /4 оноо/

- Энд чинь би долоо хоног **бийтоглосон** юм
- Юуны дарга гэлээ дээ. Бузгай л алба **хашдаг** байх.

3. Кино үзэгч эрийн таньдаг ямар ямар зүйлүүд гарч байна вэ? Тус бүрийг өгүүлбэрээр илэрхийлнэ үү. /5 оноо/

-
-
-
-
-

4. Кино үзэгч эрийн үйлдлээс инээж шоолмоор, жигшиж зэвүүцмээр зүйлийг олж, баримтаар нотлоорой. /6 оноо/

- Инээж шоолмоор:
- Жигшиж зэвүүцмээр:

5. Эхэд ямар асуудал дэвшүүлж тавьсныг баримтаар нотлон, нэг цогцолбороор илэрхийлээрэй. /6 оноо/

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ. БИЧИХ ЧАДВАР СОРЬСОН ДААЛГАВАР

“Шинэ кино” эхийн бичлэгийн агуулгаас санаа авч, олон нийтийн газар соёлтой байхыг ухааруулсан эх зохион бичээрэй. Гарчиг өгч, сургамжтай өнгө аяс гаргахаа мартав аа.
/Үгийн тоо 250-300/ /25 оноо/

/25 ohoo/

Засагч багш нарт зориулав